

24 OKTOBER 2010 – DERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

WIJSHEID VAN JEZUS SIRACH
35, 15b-17.20-22a

De Heer is een rechter, en bij Hem geldt geen persoonlijk aanzien. Hij neemt geen steekpenningen aan ten koste van de arme, maar luistert naar het pleit van de verdrukte. Hij wijst het gezucht van de wezen niet af, noch van de weduwe wanneer zij blijft klagen.

Wie God dient, wordt welwillend ontvangen, en zijn gebed verheft zich tot de wolken toe. Het gebed van de arme dringt door de wolken heen. Zolang het zijn doel niet bereikt, rust het niet; het laat niet af totdat de Allerhoogste zich erbarmt, en de Rechtvaardige oordeel vel't en recht verschaft.

TWEDE LEZING

TWEDE BRIEF AAN TIMOTEUS
4, 6-8.16-18

Dierbare,

Wat mij betreft, mijn bloed is weldra geplengd, het uur van mijn heengaan is nabij. Ik heb de goede strijd gestreden, de wedloop voleind, het geloof bewaard. Nu wacht mij de krans der gerechtigheid waarmee de Heer, de rechtvaardige Rechter, mij zal belonen op de grote dag, en niet alleen mij, maar allen die met liefde uitzien naar zijn komst.

Bij mijn eerste verdediging heeft niemand mij bijgestaan, allen hebben mij in de steek gelaten. Moge het hun niet worden aangerekend. Maar de Heer heeft mij terzijde gestaan en mij kracht gegeven om mijn ambt als prediker van het evangelie ten einde toe te vervullen, zodat alle volkeren ervan horen. En ik werd verlost uit de muil van de leeuw. De Heer zal mij blijven beschermen tegen alle boze aanslagen en mij behouden overbrengen naar zijn hemels koninkrijk. Hem zij de heerlijkheid in de eeuwen der eeuwen!

Amen.

EVANGELIE

LUCAS 18, 9-14

In die tijd zei Jezus tot hen die – overtuigd van eigen gerechtigheid – de anderen minachtten, de volgende gelijkenis:

„Twee mensen gingen op naar de tempel om te bidden; de een was een Farizeeër en de ander een tollenaar. De Farizeeër stond met opgeheven hoofd en bad bij zichzelf als volgt: ‘God, ik dank U dat ik niet ben als de rest van de mensen: rovers, onrechtvaardigen, echtbrekers, of ook als die tollenaar daar. Ik vast tweemaal per week en geef tienden van al mijn inkomsten.’ Maar de tollenaar bleef op een afstand en wilde zelfs zijn ogen niet opheffen naar de hemel; maar hij klopte zich op de borst en zei: ‘God, wees mij zondaar genadig.’”

„Ik zeg u: deze ging gerechtvaardigd naar huis en niet die andere; want al wie zich verheft zal vernederd, maar wie zich vernedert zal verheven worden.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting
's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Fari-tollenaar en toll-izeeër

DE EVANGELIST LUCAS ZOU EEN knappe schilder zijn geweest. Sommigen menen zelfs dat schilderen zijn hobby was. Hij schrijft bijna visueel over de verloren zoon en zijn oudere broer, over Lazarus en de rijke vrek en vandaag over de farizeeër en de tollenaar. Je ziet ze zo voor ogen. En telkens gaat het om twee typetjes, zwart-wit, twee uitersten.

De eerste persoon is een Farizeeër. ‘Farizeeër’ betekent afgezonderde of uitzondering, omdat hij niet meedoet met de (godsdienstige) mode. Hij neemt zijn godsdienst bloedernstig. Om die ernst te meten, zijn de maag en de portefeuille goede criteria. Die Farizeeër vast tweemaal in de week, veel vaker dan gevraagd werd. De hele dag eten noch drinken, in dat warme klimaat wil dat wat zeggen. En wat geld betreft, de Farizeeër schenkt tien procent van zijn inkomen aan de tempel en aan de armen. Ook dat is veel meer dan de millenniumdoelstellingen vragen. We moeten eerlijk toegeven: dit is een achtenswaardige man. *A honourable man.*

En de tollenaar? Tollenaars zijn geen brave jongens. Ze innen voor de Romeinse bezetter belastingen. Chantage en afpersing zijn courante praktijken. En ze zorgen goed voor hun eigen za(a)k. De tollenaar is het tweede typetje.

Het zou niet meer dan logisch zijn dat Jezus de Farizeeër prijst en de tollenaar bekritiseert. Maar juist het omgekeerde gebeurt. Jezus zegt: „De tollenaar ging naar huis als iemand die rechtvaardig is in de ogen van God, maar de Farizeeër niet.” Waarom draait Jezus de rollen om? Dit heeft alles te maken met hun gebedshouding en hun levensvisie. Hun gebed is even verschillend als hun persoon. De Farizeeër neemt vooraan in de tempel plaats. Hij staat daar met opgeheven hoofd. „Hij bad bij zichzelf”, zegt de tekst van het evangelie (*pros heauton*, staat er in het Grieks). Ook al kun je over de vertaling discussiëren, het geeft precies weer hoe de Farizeeër bidt. Hij is alleen maar vol van zichzelf. Zijn gebed is een opeenvolging van ik-zinnen: ik dank u, ik ben niet zoals de rest, ik vast tweemaal wekelijks, ik betaal tienden, ik doe dit en ik doe dat. Eigenlijk moest God hem wel dankbaar zijn, omdat hij alles zo goed doet.

De tollenaar blijft in het portaal staan, want hij weet dat een zondaar het huis van God niet mag betreden. Hij durft het hoofd niet opheffen, want hij voelt zich veel te schuldig voor God. Hij klopt op de borst, want hij is een hopeloos geval. Het enige wat hij kan doen, is hopen op Gods goedheid. Hij richt zich tot God met slechts vijf woorden: „God, wees mij zondaar genadig.” Dit gebed is echt, hij heeft God werkelijk nodig.

De fout van de Farizeeër is zijn zelfgenoegzaamheid. Hij leeft wel correct, maar hij heeft God niet echt nodig. De tollenaar heeft God wel nodig, vanuit een diep besef van schuld, de onmacht om zijn leven te veranderen. Hij bidt de *profundis*.

Het is een zwart-wit beeld. Het leven is vaak een mengeling: we zijn fari-tollenaars en toll-izeeërs. En zo houdt God van ons. God vraagt niet dat we volmaakt zijn. De grootheid van de mens ligt niet alleen in alles wat hij wel kan, maar veel meer in de manier waarop hij omgaat met wat hij niet kan. Het evangelie vraagt ons om eerlijk in eigen hart te kijken. Waar ben ik een tollenaar en wat is mijn farizees kant? Durf ik mijn kleinheid onder ogen te zien en uit te spreken? Lukt het me om vergeving te vragen en me toe te vertrouwen aan de barmhartigheid en de liefde van de A(a)nder? Er is daarvoor geen mooiere tekst dan psalm 139 in geparafraseerde vertaling:

*Je kent mij, Heer, en Je doorschouwt mij,
Je ziet mij, waar ik ga of sta. Je kent al mijn verborgen gedachten,
goede en kwade, mijn liefde, mijn woede en mijn wraakgedachten
(en dat mag Je, want bij Jou voel ik me veilig).
Jij weet waarom ik bezig ben of rust, Jij vergezelt mij op al mijn wegen.
Waar ik mij wend, Jij staat op wacht
(zoals de vader van de verloren zoon).
Je hand rust altijd op mijn schouder
(en het is geen hand die me bij de kraag vat).
Waar (en waarom) zou ik mij voor jouw gelaat verbergen?
Want al wat er in mij leeft, heb Jij geschapen.
Jij hebt mij als een weefsel in de moederschoot gevormd
En Je blijft me nabij, ook als ik volwassen ben.
Leid mij verder langs jouw veilige paden.*